

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens meddelelse "Digitalisering af EU's industri – Fuldt udbytte af det digitale indre marked" (KOM (2016) 180).

1. Resumé

Kommissionen fremsendte den 19. april 2016 meddelelsen "Digitalisering af EU's industri – Fuldt udbytte af det digitale indre marked" (KOM (2016) 180). Meddelelsen følger op på Kommissionens "En strategi for et digitalt indre marked i EU" fra 2015 (KOM (2015) 192).

Formålet med meddelelsen er at styrke EU's konkurrenceevne inden for de digitale teknologier og sikre, at alle industrier i EU, uanset sektor, placering og størrelse kan få fuldt udbytte af digital innovation. Kommissionen vil iværksætte initiativer inden for følgende områder: a) Ramme for samordning af initiativer til digitalisering af industrien, b) Medinvestering i fremme af EU's digitale innovationskapacitet, c) Udvikling af passende lovgivningsmæssige rammer og d) En menneskelig kapital, der er parat til den digitale omstilling og besidder de nødvendige kvalifikationer.

Meddelelsen har i sig selv ingen samfundsøkonomiske, statsfinansielle, erhvervsøkonomiske eller øvrige konsekvenser.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 19. april 2016 meddelelsen "Digitalisering af EU's industri – Fuldt udbytte af det digitale indre marked" (KOM (2016) 180). Meddelelsen følger op på Kommissionens "En strategi for et digitalt indre marked i EU" fra 2015 (KOM (2015) 192).

Kommissionen ser industriens udnyttelse af de digitale muligheder inden for bl.a. tingenes internet, 5G, cloudcomputing, dataanalyse og robotteknologi som afgørende for at sikre EU's konkurrenceevne på mellemlang og lang sigt. De digitale teknologier får således stadigt større betydning, og til eksempel vil digitalisering af produkter og tjenesteydelser, ifølge nylige undersøgelser, øge EU's industris indtægter med mere end 110 mia. EUR de næste 5 år.

Kommissionen har på denne baggrund fremsat meddelelsen, der indeholder tiltag, der skal styrke industri- og innovationssøjlerne i Kommissio-

nens strategi for det digitale indre marked. Meddelelsen indgår i en såkaldt ”Teknologipakke” rettet mod det digitale indre marked og moderniseringen af offentlige tjenester. I pakken indgår yderligere tre meddelelser: Meddelelse om IKT-standardiseringsprioriteter for det digitale indre marked, meddelelse om et europæisk cloudinitiativ og en EU-handlingsplan for digital forvaltning.

3. Formål og indhold

Formålet med meddelelsen er at styrke EU’s konkurrenceevne inden for de digitale teknologier og sikre, at alle industrier i EU, uanset sektor, placering og størrelse kan få fuldt udbytte af digital innovation.

Det er forhåbningen fra Kommissionens side, at de foreslåede tiltag i meddelelsen i løbet af de kommende fem år vil kunne rejse knap 50 mia. EUR i offentlige og private investeringer, føre til den nødvendige tilpasning af de lovgivningsmæssige rammer samt styrke koordinationen af indsatsen vedrørende færdigheder og kvalitetsjob.

Kommissionen vil iværksætte initiativer inden for følgende områder:

- a. Ramme for samordning af initiativer til digitalisering af industrien
- b. Medinvestering i fremme af EU’s digitale innovationskapacitet
- c. Udvikling af passende lovgivningsmæssige rammer
- d. En menneskelig kapital, der er parat til den digitale omstilling og med de nødvendige kvalifikationer

a. Ramme for samordning af initiativer til digitalisering af industrien

En yderligere digitalisering af industrien vil ifølge Kommissionen medføre udfordringer, der kun kan løses gennem en kollektiv indsats i hele EU. Dette skal ses i sammenhæng med, at værdikæderne i industrien i forvejen strækker sig på tværs af landegrænserne i EU og i resten af verden.

Kommissionen vil derfor i 2016 i samarbejde med medlemsstaterne og industrien opstille en forvaltningsramme, der skal gøre det lettere at koordinere de enkelte tiltag indbyrdes. Formålet er dertil at få mobiliseret de relevante aktører og ressourcer i hele værdikæden samt muliggøre udveksling af bedste praksis på området.

Konkret vil Kommissionen:

- Halvårligt organisere en rundbordskonference på højt niveau med deltagelse af myndigheder, virksomhedsledere og arbejdsmarkedets parter for at sikre fortløbende drøftelser på tværs af EU.
- Nedsætte et årligt EU-interessentforum med deltagelse af interesserede parter fra alle led i de digitale værdikæder.
- Udvikle og årligt ajourføre et katalog over nationale og regionale initiativer og prioriteter.

b. Medinvestering i fremme af EU's digitale innovationskapacitet

Kommissionen ser det som en væsentlig udfordring at stimulere interessen for private investeringer i digital innovation inden for alle industrisektorer i EU. Udfordringen vil skulle håndteres på både regionalt, nationalt og EU-plan og kræver ifølge Kommissionen en tilgang, der er drevet af udbud og efterspørgsel, og som gør brug af alle politiske instrumenter fra finansiell støtte til koordination og lovgivning. Kommissionen planlægger i forlængelse heraf at fremme EU's digitale innovationskapacitet gennem tiltag på følgende underområder:

Fremme af digital innovation i alle sektorer: Digitale innovationsknudepunkter på tværs af EU

Kommissionen fremhæver, at EU kan få afgørende konkurrencefordele internationalt, hvis der i hele EU kan genereres en bølge af bottom-up digitale innovationer inden for alle industriens sektorer. De hastige forandringer i de digitale teknologier gør det imidlertid svært for de fleste beslutningstagere i industrien at beslutte hvornår, hvor meget og i hvilke teknologier, de skal investere. Flere regioner og byer har allerede investeret i digitale kompetencecentre, og der er generelt en efterspørgsel efter offentlig støtte til faciliteter, hvor digitale innovationer kan afprøves, før der investeres i digitalisering. Ifølge Kommissionen bør dette endvidere kombineres med foranstaltninger, der letter adgangen til finansiering og opsøgende aktiviteter for industrien. Kompetencecentre skal med andre ord gøres til såkaldte digitale innovationsknudepunkter. Et netværkssamarbejde mellem knudepunkterne i EU vil endvidere kunne skabe en form for kvikskranke, hvor den enkelte virksomhed får adgang til de nyeste digitale teknologier.

Kommissionen planlægger konkret at målrette investeringer for 500 mio. EUR fra Horisont 2020 til digitale innovationsknudepunkter. Nærmere bestemt vil midlerne skulle gå til:

- Netværkssamarbejde og samarbejde mellem digitale kompetencecentre og klyngepartnerskaber.
- Støtte til grænseoverskridende samarbejde mellem innovative eksperimenterende aktiviteter.
- Udveksling af bedste praksis i forhold til knudepunkterne og udvikling af et kompetencekatalog inden udgangen af 2016.
- Mobilisering af områder uden digitale innovationsknudepunkter til at deltage og investere.
- Mere omfattende udbredelse af offentlige indkøb af innovation til at øge effektiviteten i og kvaliteten af den offentlige sektor.

Dertil vil Kommissionen i juni 2016 oprette en tematisk platform for intelligent specialisering med hensyn til modernisering af industrien. Kommissionen opfordrer endelig medlemsstaterne og regionerne til at investere i digi-

tale innovationsknudepunkter og tilskynde industrien til at tage digital innovation til sig.

Partnerskaber for lederskab i værdikæderne og platformene for digitale teknologier

Blandt de udfordringer der kan håndteres gennem koordinering af anvendelsen af offentlige og private ressourcer i EU, er det store behov for investeringer i højtydende computeranlæg og datainfrastruktur til forskning og udvikling. Den ledsagende meddelelse om det europæiske cloudinitiativ viser, hvordan et sådant offentligt-privat samarbejde kan styrke EU's innovationskapacitet på tværs af sektorer. Men der skal også gøres mere for at udbygge samarbejdet inde for andre væsentlige områder af den digitale teknologi. Dette kan opnås ved at styrke de offentlig-private partnerskabers koordinerende rolle, der er etableret med Horisont 2020.

Konkret vil Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne målrette investeringer i offentligt-private partnerskaber med sigte på at:

- Styrke offentlig-private partnerskabers rolle som koordinators af EU-dækkende forsknings- og innovationsbestræbelser, nationale strategier og industriens strategier ved at fokusere på nøgleteknologier såsom 5G og robotteknologi.
- Koncentrere en væsentlig del af de offentlig-private partnerskaber og nationale investeringer inden for sektoroverskridende og integrerede digitale platforme og økosystemer.

Kommissionen vil dertil overvåge den private sektors tilsagn om at investere i gennemsnit mindst fire gange så meget som EU i offentlig-private partnerskaber og udnytte de muligheder, som de finansielle instrumenter under Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer og de europæiske struktur- og investeringsfonde giver.

Standardisering: Prioritering og intensiverede bestræbelser vedrørende referencearkitekturer og forsøg

Kommissionen ser det som afgørende for digitaliseringen af EU's industri og for det digitale indre marked, at der findes effektive rammer for standardiseringen af de digitale teknologier. IKT-standarder er nødvendige for sømløst at kunne forbinde udstyr og tjenester på tværs af grænser og teknologier.

Den ledsagende meddelelse om prioriterede IKT-standarder for det digitale indre marked indeholder tiltag, der skal effektivisere udviklingen af IKT-standarder. I meddelelsen udpeges fem prioriterede områder for standardiseringsarbejdet: 5G, cloudcomputing, tingenes internet, datateknologier og cybersikkerhed. Den prioriterede indsats skal understøttes af tiltag, der sikrer en solid gennemførelse af standardiseringsarbejdet gennem bl.a. øget

overvågning fra Kommissionen, vedvarende politisk dialog med interessenterne og styrket samarbejde med standardiseringsorganisationerne.

c. Udvikling af passende lovgivningsmæssige rammer

Den hurtige udvikling og bredere anvendelse af digitale teknologier vil ifølge Kommissionen kræve yderligere modernisering af de gældende lovgivningsmæssige rammer. For at opbygge den nødvendige tillid og retssikkerhed for EU's industri er det vigtigt at præcisere og eventuelt tilpasse de lovgivningsmæssige rammer, hvilket vil indgå i Kommissionens program for målrettet og effektiv regulering (REFIT).

På baggrund af tilbagemeldinger fra interessenterne vil Kommissionen konkret:

- Se på uberettigede lokaliseringskrav i national regulering samt af-dække juridiske problemstillinger vedrørende ejerskab, adgang og videreanvendelse af data i industrien.
- Undersøge de juridiske rammer for applikationer til selvstændige systemer såsom selvkørende biler og droner. Fokus vil her navnlig være på reglerne for sikkerhed og ansvar samt de retlige betingelser for at tillade storskalaforsøg under faktiske forhold.
- Se på behovet for yderligere handling på EU-plan i forhold til sikkerheden af applikationer og andet software, der ikke er omfattet af sektorspecifik lovgivning.

d. En menneskelig kapital, der er parat til den digitale omstilling og besidder de nødvendige kvalifikationer

Kommissionen fremhæver, at den digitale omstilling ændrer arbejdsmarkedets struktur og arbejdets karakter. Der er derfor behov for en omfattende dialog om de sociale aspekter af digitalisering, der inddrager alle interessenter inden for alle aspekter af områderne arbejde, uddannelse og erhvervsuddannelse.

Konkret vil Kommissionen sammen med de andre interessenter, herunder medlemsstaterne, industrien, arbejdsmarkedets parter og uddannelsesudbydere:

- Tage udfordringerne op som led i dialogen med arbejdsmarkedets parter om arbejdets digitalisering.
- Styrke industriens og forskningsorganisationernes rolle i samarbejdet og stimulere yderligere tilsagn om handling fra industrien.
- Forbedre forståelsen af de kvalifikationer, som nye teknologier kræver, herunder inden for Horisont 2020, og fremme udviklingen af digitale færdigheder og opdyrke partnerskaber vedrørende færdigheder inden for rammerne af dagsordenen for nye kvalifikationer i EU.
- Inddrage digitale innovationsknudepunkter i arbejdet med bl.a. små og mellemstore virksomheder.

4. **Europa-Parlamentets udtalelser**

Ikke relevant.

5. **Nærhedsprincippet**

Ikke relevant.

6. **Gældende dansk ret**

Ikke relevant.

7. **Konsekvenser**

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Det er dog muligt, at meddelelsen vil blive fulgt op af konkrete retsakter, målsætninger eller andet, der vil kunne få sådanne konsekvenser. Disse kan ikke vurderes på nuværende tidspunkt. Det vurderes dog umiddelbart, at øget digitalisering i industrien vil have en positiv effekt på europæisk konkurrenceevne og derved bidrage til at skabe vækst og arbejdspladser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen har ingen konsekvenser for beskyttelsesniveauet eller øvrige konsekvenser for Danmark.

8. **Høring**

Kommissionens meddelelse er sendt til høring i Specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål den 20. april med frist for bidrag den 2. maj 2016.

Der er modtaget høringssvar fra Dansk Erhverv, Danske Regioner, Ingeniørforeningen, LO og DI.

Dansk Erhverv glæder sig over, at Kommissionen sætter ind på digitalisering af alle sektorer af erhvervslivet og den offentlige sektor. Strategien sætter fokus på vigtige områder, og Dansk Erhverv finder det især glædeligt, at der generelt er opmærksomhed på værdien i at inddrage erhvervslivet og andre interessenter i at skabe de bedste betingelser for europæiske virksomheder.

Dansk Erhverv bemærker endvidere, at man skal forstå digitalisering af industrien (på dansk Industri 4,0) i bredeste forstand. Danmark har ikke store fabrikker som i Tyskland, og i dansk sammenhæng drejer det sig om at skabe intelligente produktions- og servicenetværk på tværs af værdikæder - og derfor ikke kun teknologisk opgradering af store, eksisterende industriproduktioner. Det handler endvidere generelt om at sikre samspillet mellem den digitale verden og den fysiske produktion. De digitale teknologier er i en rivende udvikling og kan også give værdi for små og mellemstore virksomheder – forudsat man løser udfordringerne ved blandt andet kompetencer, adgang til kapital og en lovgivning, der følger med teknologien.

Dansk Erhverv støtter initiativerne under ”*Ramme for samordning af initiativer til digitalisering af industrien*”, da de kan gøre det lettere for virksomhederne at overskue støttemulighederne og for medlemsstaterne at optimere udbuddet af initiativer. For Dansk Erhverv er det dog uklart, hvordan samordningen i praksis skal fungere.

I forhold til de *digitale innovationsknudepunkter* anfører Dansk Erhverv, at man kan hjælpe udviklingen på vej med ”legepladser”, hvor virksomhederne kan afprøve nye teknologier. Det skal her være muligt at sætte dele af den tekniske lovgivning ud af kraft – eventuelt under kontrollerede forhold – da den eksisterende regulering ikke altid tager højde for den nye teknologi. Derudover fremhæver Dansk Erhverv, at digitale knudepunkter allerede er etableret i flere lande med gode resultater, og at samarbejdet mellem knudepunkterne og etablering af kvikskranker kan hjælpe virksomhederne til at få adgang til den nyeste teknologi.

Dansk Erhverv støtter en øget brug af *offentlige-private partnerskaber* i forskning og udvikling. Det er dog ambitiøst, at den private sektor skal investere mindst fire gange så meget som partnerskaberne i EU. Dansk Erhverv minder endvidere om i forhold til udvælgelsen af digitale teknologier til platformsopbyggende initiativer (fx 5G og robotteknologi), at man bør sikre sektor- og teknologineutralitet. Nye teknologier bør derfor kunne omfattes af disse initiativer i fremtiden.

Dansk Erhverv støtter Kommissionens bestræbelser vedrørende *standardisering*, men understreger at standarder ofte med fordel udvikles markedsdrevet og så vidt muligt på globalt plan. Dansk Erhverv henviser i øvrigt til dets bemærkninger til Kommissionens meddelelse om IKT-standardiseringsprioriteter for det digitale indre marked.

Dansk Erhverv støtter Kommissionens fokus på *tilpasning af lovgivningen til den digitale tidsalder* gennem blandt andet REFIT-platformen. Her er det vigtigt at holde sig for øje, at der ikke nødvendigvis er behov for ny lovgivning. Dansk Erhverv ser frem til Kommissionens initiativ om frie datastrømme og er enig i, at der fra EU-niveau skal sættes ind over for uberettigede lokaliseringskrav. Samtidig er der dog behov for en afklaring af, hvad der menes med ”uberettiget”. I forhold til ejerskab af data mv. følger der allerede retningslinjer af den nye databeskyttelsesforordning og eksisterende

kontraktregler. Dansk Erhverv støtter, at de juridiske rammer undersøges, men understreger, at man går ind for kontraktfrihed, og at for voldsom og tidlig regulering af området vil kunne begrænse innovationen.

Dansk Erhverv er endelig helt enig i, at *adgang til den rigtigt uddannede arbejdskraft* er en forudsætning for det digitale indre marked. Her gælder det om ikke kun at uddanne dataloger, forskere og ingeniører, men også fx håndværkere. Der skal mange forskellige fagfolk til for at få eksempelvis tingenes internet til at fungere i praksis. Dansk Erhverv hilser det velkommen, at Kommissionen har fokus på erhvervslivets rolle heri. Dansk Erhverv arbejder blandt andet på forslag om programmering i folkeskolen forslag til fremtidens erhvervsrettede voksen- og efteruddannelse.

Danske Regioner støtter arbejdet med det digitale indre marked og de medfølgende tiltag fra Kommissionen. Danske Regioner nævner, at eksempelvis Region Midtjylland har haft et stort fokus på digitalisering som vækstdriver blandt andet i den seneste vækst- og udviklingsstrategi. Regionen har derved allerede mobiliseret investeringer med fokus på digitalisering. For Danske Regioner er det derfor positivt, at EU vil igangsætte initiativer og afsætte midler til at løfte denne dagsorden.

Ingeniørforeningen (IDA) er overordnet positiv over for Kommissionens initiativer til at sikre bedst mulig udnyttelse af de digitale muligheder på tværs af Europa. IDA er ikke mindst positiv over for initiativerne til at styrke SMV'ernes muligheder for at koble sig på udviklingen. Det kræver blandt andet effektiv standardisering, udviklingsfokuserede offentlige indkøb og et blivende fokus på at sikre de rette kompetencer og (efter-) uddannelse af arbejdsstyrken i EU.

IDA er meget positiv over for initiativerne til at sikre effektive rammer for standardisering og det strategiske fokus på 5G, cloudcomputing, tingenes internet, datateknologier og cybersikkerhed. IDA er endvidere meget positiv i forhold til Kommissionens fokus på de lovgivningsmæssige rammer, således at det undgås, at de virker som et forsinkende led på innovation og udvikling. Endelig finder IDA det positivt, at Kommissionen bevarer fokus på at sikre personoplysninger og privatlivets fred, herunder i forhold til problemstillingen omkring ejerskab af data.

LO finder det positivt, at der i meddelelsen er fokus på behovet for opkvalificering af arbejdstagerne med henblik på at sikre deres muligheder for at deltage i det digitale indre marked. LO understreger her, at man både nationalt og på EU-plan skal have et bredt fokus på opkvalificering, således at indsatsen ikke kun vedrører IKT-medarbejdere. Digitale færdigheder skal i forlængelse heraf tænkes ind i hele uddannelsessystemet og også omfatte fx grunduddannelser og erhvervsuddannelser. En bedre udvikling af medarbejdernes digitale kompetencer vil ifølge LO også kunne styrke den medarbejderdrevne innovation, hvilket særligt i små- og mellemstore virksomheder kan have en afgørende betydning.

LO støtter, at man ser på, hvordan eksisterende EU-regulering kan anvendes i forhold til den digitale økonomi. Her er det dog afgørende, at behovet for at beskytte arbejdstagerne også inddrages i vurderingen af, om barrierer for digital innovation skal fjernes eller ej.

Endelig kvitterer LO for henvisningen til, at arbejdsmarkedets parter skal inddrages i forbindelse med samordningen af de enkelte initiativer, herunder den halvårslige rundbordskonference. Det er afgørende for LO, at kortlægningen af udfordringer og udviklingen af initiativer hviler på en stærk inddragelse af arbejdstagerrepræsentanter. Det kan bidrage til, at udviklingen af den digitale økonomi ikke fører til en afvikling af det organiserede arbejdsmarked.

DI finder det positivt, at Kommissionen vil styrke koordineringen af de nationale og regionale initiativer for digital industri. Der er behov for en større grad af harmonisering og videndeling blandt de mange nationale digitaliseringsinitiativer (MADE i DK, Industri 4.0 i DE osv.).

Det er positivt, at Kommissionen understreger, at digital omstilling er et afgørende spørgsmål for alle brancher – ikke kun fremstillingsindustrien. Digitalisering er en transformativ kraft for hele den europæiske økonomi, hvilket også bør afspejles i de politiske initiativer på området.

DI mener derfor det er særligt positivt, at Kommissionens nu foreslår at etablere et europæisk digitaliseringsråd (high-level roundtable talks), der skal samle politiske beslutningstagere, repræsentanter fra erhvervslivet og arbejdsmarkedets parter for at sikre fælles fodslag i den digitale omstilling. Det vil sikre nødvendig inddragelse af arbejdsmarkedets parter, samt forankring på den politiske dagsorden fremover. DI ser gerne, at et lignende råd bliver etableret i Danmark med statsministeren for bordenden.

I Danmark og det øvrige Europa efterspørger erhvervslivet i stigende grad medarbejdere med digitale færdigheder. Derfor anser DI det for positivt, at Kommissionen også vil se på, hvilke kompetencer, der er påkrævet i et moderne digitalt arbejdsmarked – og hvordan medlemslandene kan fremme opkvalificeringen af arbejdsstyrken.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke oplysninger om andre landes holdninger til meddelelsen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er enig i, at den digitale omstilling af industrien rummer et stort potentiale for vækst og arbejdspladser. Det er afgørende, at vi i Europa har virksomheder, der er på forkant med den digitale udvikling, hvis vi fortsat skal være konkurrencedygtige på de globale markeder.

Regeringen lægger vægt på, at rammevilkårene er i orden til at understøtte den digitale omstilling i industrien. Det kræver fokus og indsats både nationalt og på europæisk plan. Eksempelvis er det vigtigt, at reguleringen ikke står i vejen for, at industrivirksomheder kan tage nye avancerede robotter i brug.

Med henblik på automatisering af industrien er tingenes internet et område, hvor regeringen gerne ser, at Kommissionen følger udviklingen og afventer, at området er modent til standardisering. Udviklingen medfører et øget behov for it-sikkerhed og databeskyttelse, så erhvervslivet kan udnytte det vækstpotentiale, der ligger i tingenes internet-løsninger.

Regeringen mener, at standarder skal udvikles med deltagelse af relevante interessenter, således at de kommer til at afspejle behov i markedet. Standardisering af området for digital forvaltning er vigtigt for at sikre, at offentlige europæiske it-systemer kan fungere på tværs af landegrænser.

I forhold til digitale kompetencer arbejder regeringen for, at der på EU-niveau i udgangspunktet kun bør iværksættes initiativer, der sigter på videnindsamling – det vil primært sige kortlægning af, hvilke digitale kompetencer de europæiske virksomheder efterspørger. Øvrige tiltag bør iværksættes på nationalt niveau.

Endelig opfordrer regeringen Kommissionen til at gøre yderligere rede for de planlagte investeringer af EU-midler med henblik på fremme af EU's digitale innovationskapacitet, herunder investeringernes forventede konsekvenser. Regeringen lægger i den sammenhæng vægt på, at investeringerne skal være omkostningseffektive og sikre et højt niveau af europæisk merværdi.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.